

BAGSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, szerda 1922. október 11.

278. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 3—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 —dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Leibach-palota)

Üresek a bankok

A bankoknak nemcsak a pénztára üres, amire már a bankok is, s a bankok üzletfelei is hozzá szoktak, hanem üresek a pénztártermek is, amelyekben csak itt-ott lézeng néhány megszorult adós, aki a hiénasztálynál, — abban az ügyosztályban, amely a sírból is kiássza a halottat, hogy fizessen, — halasztást akar kikönyörögni. A bankokban ugyszólván minden forgalom megszűnt. Árut külföldre kivinni, majd nem lehetetlen, a behozatalt egy má meg ismeretlen deviza rendelt akasztja meg, készpénz nincs, forgalom alig van, üresen tátonganak a márványos bankhelyiségek, s régi restanciákon rágódnak a tisztviselők.

Ugy vagyunk nevelve, hogy a bankokat nem tudjuk sajnálni. Megszoktuk szidni a bankkrajciát s úgy tudjuk csak elképzelni a gazdasági életet, hogy a bank az a polip, amely magához szívja mindenünnen a verejtékkel, fáradtsággal, üzleti leleményességgel megszerzett pénzt. Most azonban kiténik, hogy jobb, ha szidják a bankokat, mert sokat keresnek, mint ha konstatálják róluk, hogy némák, sivarak és elhagyottak. Mert nemcsak a bank üres, hanem üresek az üzletek is, nincs bennük forgalom, az ipartelepek ma még dolgoznak ugyan, de a tulajdonos belecsúsz a gondba, hogy miként és hol helyezze el az árut, s ha a nyers anyaga kifogy, honnan és hogyan szerezzen nyers anyagot.

Az egész gazdasági élet súlyosan megbénult. A dinár árfolyamának várva várt emelkedése sokkal nagyobb veszteséget jelent az ipari és kereskedelmi életre, mint amennyi haszna származik belőle a helyi földi forgalomban. Pénz nincs, s akinek van, az sem mer venni árut, mert újabb áresésre spekulál. Akinek külföldön követelése van, azt veszteség éri, mert a külföldi devizák értéke lecsökkent, aki tartozik, nem tud fizetni, mert deviza átutalási engedélyt *legális uton* alig lehet kapni s nem képes a külföldi tartozását kifizetni. Tudunkkal a devizaforgalom újabb szabályozása óta egész Szubotican egyetlen kereskedő kapott eddig deviza vásárlási engedélyt, a kérelmek száza, még a legindokoltabb kérelmet is, visszautasították.

Ehhez járul még az, hogy majdnem mindenkinek az a szubjektív érzése, hogy a dinár áremelkedése mesterséges és nem tart sokáig. Ennek a következménye, hogy nemcsak a munkabérek nem szállnak le, hanem az iparcikkék is csak ott, ahol fölkégyenye eladók igyekszik pénzhöz jutni.

Megszoktuk már, hogy nem-

csak a gazda panaszkodik s nincs megelégedve soha a termékkel, hanem a kereskedő is folyton sir: adó, vám, forgalmi nehézségek, devizarendelekek s egyéb képtelen intézkedések miatt panaszkodik. S az is tagadhatatlan, hogy panaszában majdnem mindig volt valami igazság. A kereskedelemre azonban soha ilyen rossz idő nem járt, mint most. Exportőrök tönkre mennek, s akik importálnak, vagy akiknek tartozásuk van napról-napra tengődnek. A halálos válsággal küzdő kereskedelmi életet szimbolizálja a néma bank s ha a bank üres, üresek, forgalom nélküliek az üzletek is.

Az állam minden módon, diktatorikus eszközökkel is védi a dinár árfolyamát s emelni kívánja Zürichben a kurzust. Ez ellen természetesen senkinek sem lehet kifogása. A rossz valuta az ország becsületének csorbulása. A

mi eredményét azonban eddig látjuk a dinár javításának: az megüli az ipart, a kereskedelmet, az ellen panaszkodnak a gazdák, az tönkreteszi a városi életet, s azok a fogyasztók sincsenek megelégedve. S maga az állam annyira nem hisz a dinár javulásában, hogy most, amikor a dinár értéke emelkedik ott és azt drágítja meg, amit lehet.

Az lenne a böles ember s az igazán hálát érdemlő valutadiktátor, aki a drágaságot úgy tudná lőtörni, hogy a gazdasági életet a mostani rázkódtatástól meg tudja menteni. Abban a valutapolitikában azonban, amely úgy javítja a dinárt, hogy a valutaforgalom megszűnik, az állami becsületi cikkei behozatalára sem ad engedélyt, a vámok felemelésével lehetővé teszi a kivittelt, — maga a valuta-diktátor sem bízhat túlságosan.

tekben is engedményeket tett a kormányának. A főbizottság október 3-iki határozatát teljes értékűnek tartja, mert tizenötön szavaztak mellette és csak négyen ellene. A megjelentek száma is elegendő volt.

Most az a helyzet, hogy a képviselők megtartják a banjalutikai kongresszust, Komadincsek pedig a beogradit. A párt lapját, a „Szele”-t a képviselők vették át, de Komadincis is tovább megjelenteti. Lesz tehát két kongresszus és két pártlap.

Érdekesen világítja meg a párt helyzetét a Tribuna cikke. Eszerint a szakadás teljes a párthban. Jovanovics Joca minden esetre be akar lépni a kormányba. A képviselők többsége mellette van, vele szemben csak Avramovics és Komadincis állanak.

Három millió koronás hiány a topcsideri birtokon

Miért lett öngyilkos az igazgató

A topcsideri állami birtok igazgatójának öngyilkossági kísérlete ügyében a beogradit rendőrség megindította a nyomozást. Már eddig megállapította a nyomozó hatóság, hogy *Grkovics* (nem *Trifkovics*) nálán a birtok vezetésénél elkövetett szabálytalanságok miatt lett öngyilkos.

Az igazgatót súlyos sebét a kórházba szállították, ahol kihalták őt a vizsgálatot vezető rendőrbiztos, *Grkovics* tetlenek okán azt adta elő, hogy büntetésből Barba, Montenegro helyezett át az itami birtok igazgatójává. A büntetésben a legutóbbi rovancsolás folytán részesült. Utólag *Grkovics* lakásán egy a rendőrséghez intézett levelet is találtak, amelyben *Grkovics* bevallta, hogy afelett volt, de csak a könyvek szerint, ebben pedig nem ő, hanem a többi tisztviselők, elsősorban *Gyurgyevics* számvevő és *Veszelovics* gazdasági a hibásak, akiket, mint az ő haláláért meg kellene büntetni.

Az állami számvevőszék jelentése alapján a rendőrség is átvizsgálta az uradalom számadásait és számtalan szabálytalanságnak és visszaéléseknek jött a nyomára, melyeknek miatt leveleken írta, hogy a deficitért, pénzürtéke körülbelül 750.000 dinárra rug. A számvevőszék ezért már büntető feljelentést is tett az igazgató és tisztviselői ellen. A törvényesek el is rendelte a vizsgálatot, melynek vezetésével a városi bíróságot bízták meg.

Érdekes, hogy a számvevőszék már a rovancsolás megkezdésekor követelte a pénztáros és néhány tisztviselő felfüggesztését, mégis az összes tisztviselők helyükön maradtak a 14 napos rovancsolás egész tartama alatt és így módjukban volt bizonyos ügyeket ellátni.

Grkovics állapota súlyos, de remény van felépüléséhez.

A parlament összeülése napján mond le a kormány

A radikális-párt és az alkotmány-revizio kérdése

Beogradból jelentik: A radikális klub körében nagy izgatottsággal várják a 12-én megkezdődő ülést. Általában az a hangulat, hogy egy a főbizottság legutóbbi ülésén szóba alkotmány-revizio ellen fog nyilatkozni. Bizonyítja ezt az is, hogy a főbizottság legutóbbi ülésén szóba sem került a zagrebi konferencia ügye, amit a radikálisok többsége csak *Trambics* machinációjának szeretne tekinteni Beograd és a szerbek ellen. Ha megtörténik a demokratapárt szakadása és lemond a koalíciós kormány, mondják a radikálisok, csak akkor mutatkozik be majd igazi megvilágításban *Trambics* szerepe. Ellenzik *Szmodlaka* dr. akcióit is, aki szerintük mindig csak olyankor tűnik fel Beogradban, ha válság van és az új kabinet összeállításáról van szó.

Beogradból jelentik: Jól értesült forrásból közlik, hogy megrögzött helyen már döntöttek arról, hogy a *Pasics*-kormány csak október 17-én, a parlament összeülése napján fog lemondani. A lemondás elhalasztásának az az oka, hogy a király annak a kivánságának adott kifejezést, hogy a válság ne a parlament megerősítésével kezdődjék meg. Arra számítanak, hogy a kormányválság legalább november közepéig tart.

Zagrebból jelentik: Az öbörz értesülése szerint a radikális képviselők többsége már megérkezett Beogradba. Sok képviselő azt a kívánságot fejezte ki, hogy a klub október 12-i ülésére hívják meg *Protics Stoján* is, mert a sornori gyűlés bebizonyította, hogy a radikális tömegben az ő irányzatnak van többsége.

Nyílt szakadás a földművespártban

A párt képviselő tagjai nem tűrik a pártvezetőség diktatúráját

A földművespárt szakadása, melyről már keddi lepkünkben beszámoltunk, ugylátszik, véglegesen be fog következni és már is érdekes fejleményei vannak.

A képviselő-klub — mint Beogradból jelentik — változatlanul ragaszkodik ehhoz, hogy a főbizottság nem volt illetékes az évi kongresszus helyének megállapítására, sőt kétségbe vonják a főbizottság határozatképességét is. Azt állítják, hogy *Komadincis* fiktív szabálytalannul és önkényesen hívta össze a főbizottságot, amelyen főleg szerbiai és vajdasági tagok vettek csak részt, a boszniai és dalmáciai szervezetek alig voltak képviselve, ezek pedig a mérsékeltbb irányhoz

tartoznak. Azt is szemére vetik *Komadincis*nak, hogy párt-diktatúrát teremt, túlságosan balra tolja a pártot, a kommunistákkal kacérkodik és összekötést teremt a bolgár parasztpárttal.

Komadincis és hívei viszont arra hívtak, hogy elvi ellentétek vannak a két csoport között. *Komadincis* azzal védolja a képviselőket, hogy a kormány ellen határozatlan és békülékeny politikát folytattak. A klub, bár ellenében volt, megszavazta az állampódelmi törvényt, amelyet most a földművesek ellen alkalmaznak; megszavazta a klub a ormánycsoporttal együtt a kommunisták törvényellenes kizárását a parlamentből és más eszo-

szurással kivégezte.

A véres tett után Nedoma bezárta az ajtót és Broczkáné fel indult, a kít az utcán meg is találta. Karfogva, beszédgetve mentek haza. A mit sem sejtő asszony a házba lépve, rettenetes látványt látott. De csak pár percig. Miután Nedoma megmutatta neki az összeszurkált Jolánkát, bajonettjét elődávta kilelenc szurással megölötte az asszonyt is. Munkája rettenetes volt. Nedoma valósággal összevagdalta a szerencsétlen áldozatot. A visításra a házban lakó bérlő kirohant, azt azonban Nedoma bezárta a saját lakásába és ráparancsolt, hogy hallgasson, mert különben halál fia.

Ezután a teljesen megvadult ember egy kisleányt elküldött Miklós István molnárárt és feleségéért azzal a kéressel, hogy azonnal látogassák meg Broczkánét, mert nagyon beteg.

Míg a kislány odajárt, Nedoma megtöltötte manlicherét és az ablak előtt álló ágyra térdelve várta áldozatát.

Miklós és felesége gyanútlanul eljöttek a házhoz. Mikor a kapuját nyitották, Nedoma egyetlen lövéssel agyonlőtte Miklós Istvánt, azután meg egyszer célzott és Miklós István is végzett. A következő pillanatban még két lövés dördült el és a hatalmas szál ember is holtan bukkolt le az ágyról.

A márka nagypéntekje

A német márka Zürichben 9-17-re esett

A német márka kedden 17.5 centimes árfolyamával elérte Zürichben legmélyebb korszakát azon a szűdületen, amelyen hónapok óta fokozatosan zuhan lefelé. A legnagyobb mértékben az utolsó két hét alatt hanyatlott a márka, amely idő alatt értékek a felét veszítette el. Szeptember 25-ikén még 35 centimes volt 100 márka, ma pedig éppen a fele: 17.5 centimes. Ezzel az árfolyammal 3.5 centimeses a magyar korona alá süllyedt, amire ugyan júliusban, a jóvátételi pánik idején már volt példa, de azóta ismét 1.80—2 magyar koronára emelkedett a márka árfolyama. Kedden a budapesti devizabizottság már csak 90 fillérrel értékelte a márkát.

A német márka árzuhanása a berlini deviza- és értékpapírhoz való szűdülettel fordalommal az árfolyamot csökkentette. A dollár immár közel 3000 márka és a magyar koronáért Berlinben már ismét 110—115 márkát fizetnek. A részvénypiacon a vezetőpapírok árfolyama néhány nap alatt közel ötvén százzal emelkedett. A német gyárak túl vannak halmozva munkával, egy országunk sincs oly kevés munkanélküli, mint Németországunk, dolgozik mindenki és mégis ennyire lerongyolódott a német márka, bizonyosságunk annak, hogy a német munka nagy része ellenszolgáltatás nélkül jut a győztes hatalmak kezébe. Ma már magányomádák is éjjel-nappal nyomják a német bankjegyeket és több mint két milliárdot kell napenként előállítani, hogy a szükséglet fedezhető legyen. Maguk a németek is reménytelenül közel, hogy ez hova fog vezetni.

Ugy látszik, a német márka nagyarányú áresése idézte elő, hogy hiteken át tartó stabilizáltsága után ma nemcsak a magyar korona, de az osztrák korona is 0.98625-re hanyatlott.

Egyedül a szobor az, amely tovább emelkedett. Immár 190 centime az árfolyama, maga után huzva a moszkvai valutát, amely 2025 centimesig emelkedett. Ez a két utóbbi emelkedés annak jelölésére szolgál, mert a bank és a bra eseti és csak a dollár is a font talca tartani árfolyamát.

A csehszlovák pénzügyminiszter-

rium élére visszatért dr. Rasin ugy látszik teljes elhatározottsággal végrehajtja a szokot és a dinár fejjavitását és egybekapcsolását is az akciója mindaddig sikerrel és ért.

A sorsdöntő mérkőzés

Megkezdődött a demokratapárt főbizottságának ülése Pártszakadás előtt?

Kedden kezdte meg tanácskozárait a demokratapárt központi végrehajtó bizottsága Beogradban. Az egész sajtó egyértelműen sorsdöntőnek minősít ezeket az üléseket nemcsak a demokratapárt, hanem a kormánykoalíció, hanem az egész ország politikai életére. Valóban a politika történetében is ritka dolog, hogy egy párt ülésének ekkora fontossága legyen.

Jugoszlávia jövő politikájának úja fordulhat meg a mai napok tanácskozásain.

A politikai helyzet ugy alakult, hogy éppen a demokratapártnak, a mely a mai kormányzati rendszernek egyik megteremtője és eddig legbiztosabb védelmezője volt, ülésén kell eldölnie, hogy az eddigi elve, a még fiatal alkotmány alapján lehet-e tovább vezetni az állam ügyeit.

Nagyon jellemző a helyzetre az a karrikatura, amely a »Novi List«-kedd esti számának első lapján jelent meg. A kép egy deszkalintát ábrázol egy bakon, egyik végén Pribicevics, másikon Davidovics ül. Pribicevics hátamegett egy nagy súly áll, az alkotmány. Davidovics mögött több kis súly, ráirva, horvát blokk, alkotmányrevízió, »Szlobodna Tribuna«, stb. A mérleg még egyensúlyban van, de minden percen felbillenhet...

A gyűlés előtti hangulatot a »Politika« a következőképpen jellemzi: A hétfői nap folyamán a demokraták nem tartottak hivatalos értekezletet, de a parlament képviselői tele vannak demokratapárt képviselőkkel. Ugy a Pribicevics csoport, mint a Davidovics csoport tagjai azt állítják, hogy az övék a többség. Nagyon érdekesek a folyosói nyilatkozatok. Pribicevics hívei szerint Davidovicsot mindenképpen el kell itélni, mert megjelent a zagrebi kongresszuson. Davidovics hívei viszont azt állítják, hogy az egész helyzet azért van annyira élre állítva, mert Pribicevics szükségtelen módon a nyilvánosság előtt kezdte meg támadásait. Szerintük a megegyezésnek a szerbek és horvátok között feltétlenül létre kell jönnie, ebből a szempontból Davidovics zagrebi utazása nagy jelentőségű. Ugy látszik, ez ezt különösen hangsúlyozza a »Politika«, hogy egyik csoportnak sincs többsége. Különösen az ország belsejéből való képviselők viselkednek rezerváltan. Pribicevics eddigi híveinek, akiknek nagyobb része Horvátországból és a Vajdaságból kerül ki, magatartása is meglehetősen bizonytalan, többségük eddig semlegesén viselkedett. Az is érdekes jelenség, hogy nem jelent meg annyi képviselő, mint a mennyire számították. Ez is arvaly függ össze, hogy a képviselők nem akarják magukat előre egyik fél mellett sem angazálni.

Megkezdődtek a tanácskozások

Beogradból jelentik: Kedden délután 10 órakor kezdte meg tanácskozáit a demokratapárt központi főbizottsága a képviselőház nagyerőben, melyet Ribar házelnök e célra a pártnak átengedett. Az ülés megnyitásokkor 70 képviselő van jelen és a főbizottság összes tagjai, valamint az egyes vidéki szervezetek képviselői. Különösen sok kiküldött érkezett Horvátországból és a Vajdaságból. Az ülés bizalmas jellegű, a sajtó képviselőit sem enged-

A beogradi és zagrebi főzsde kedden eszméltatta a zürichi árfolyamokat, amennyiben ott is eddigi legmélyebb pontján, 2.03 2.10 árfolyamon jegyezték a német márkát.

ték be. Az előző székben Krsztely vallásügyi miniszter, a főbizottság elnöke ül. Az ülésen körülbelül 140 személy van jelen, képviselők és kiküldöttek együttvéve. Davidovics hívei közt elkésredetten tárgyalják, hogy Pribicevics miniszteri autoritásával, sőt pénzzel is Beogradba rendelt összes megbízható szervezetnek képviselőit, ami a szinte ellenlélek sorban levő Davidovicsnak nem áll módjában és így számos szervezet nem is volt képviselve. Ennek dacára is bizakodó volt a Davidovics csoport hangulata.

Krsztely hosszabb megnyitó beszédet tartott, amelyben nem tudta eltitkolni, hogy a Pribicevics csoport-hoz érzi magát közelebb. Főleg az a kijelentése irányult Davidovics ellen, hogy a párt szakadás előtt áll. Ezzel arra célzott, hogy ha Davidovicsék nem engednek, órájuk száll a szakadás ódiuma. Hosszasan fejtegette a párt választásának okait.

Krsztely után Milanovics beszélt, a ki azelőtt Pribicevics híve volt, most pedig Davidovics hívei közé tartozik. Azt a javaslatot teszi, hogy mindjárt ki határozatulag, hogy a kisebbség adalvt magát a többség döntésének.

Padies ügyrendi javaslatot tesz, a mely szerint a vitában három pont-hoz lehessen hozzászólni, és pedig: 1. jóváhagyja-e a kongresszus Davidovics zagrebi utját, 2. hogy a demokratapárt az alkotmány revíziója mellett foglal-e állást, 3. hogy a demokratapárt a horvátokkal szemben folytatott politika megváltoztatását kívánja-e.

A gyűlés mindkét javaslatot ellogadja. Ezután az ülést délután 4 óráig elhalasztják.

A délelőtti ülésen még nem került nagyobb vitára sor, a tulajdonképeni viharokat Davidovics és Pribicevics délutáni beszédére várják. Az ülés végén kijövő képviselők kijelentéséből megállapítható, hogy mind a két csoport hangulata nagyon magabizos.

A hékés megegyezés kilátásai igen minimálisak a két csoport között, úgy hogy a párt szakadását előre meg lehet jósolni.

A délutáni ülés

A főbizottság délután 4 órakor Krsztely elnökelet alatt folytatta ülését. Majdnem minden képviselő felszólalt s a kiküldöttek is részt vettek a vitában.

Az ülés mindvégig viharos volt. A szónokok szinte szabályszerűen felváltva beszéltek, hol Pribicevics, hol Davidovics mellett.

Az első szónok Sumenkovics képviselő Davidovics mellett, a második Prizovo kiküldött Pribicevics mellett, Csubrovics és Angyelovics képviselő Davidovics politikája érdekében, dr. Novák Iván Murakózi kiküldött és Lazarevics Zsivota Pribicevics párti felszólalása után Naszta-zievics azt követeli, hogy, ebből Davidovics és Pribicevics személyesen nyilatkozzanak.

Erre nagy vihar tör ki, sem Pribicevics, sem Davidovics nem akarunk felszólalni. A hangulat mind izgatottabb válik.

Ezután Davidovics Lyba állt fel nyilatkozatára. Kijelenti, hogy azért ment Zagrebba, mert azt hitte, hogy ezzel ugy az országunk, mint pártjának hasznárány fog. Csapán ennyit, amit mondani akar, egyév választás nincs az ott ért támadásokra. Sumenkovics képviselő hosszabb

beszédében fejtegette Davidovics akciójának helyességét. Az ország állapota nagyon rossz, — aminek okát az eddigi politikának látja. Az ország ugy a kül- mint belpolitikában elvesztette irányítását. Hogy az állam rendbe jöjjön, ahhoz az szükséges, hogy mind a három nép egyelőre szerezze az államot. A nép elgedettsége az állam alapja, nem pedig az írott törvények.

Prizovo a zagrebi kongresszus ellen nyilatkozik. Davidovics barátainak a fején keresztül merényletet követelt el a párt ellen a kongresszuson való megjelenésével.

Utána Csubrovics képviselő beszélt. Támadja Pribicevicsot, akinek politikáját ártalmasnak mondja az országra. Az általa elgondolt egység csak fiktív egység. Az országának valódi egysége, a népek egységére van szükség.

Ezután Angyelovics szól fel. Ismerteti a horvátországi helyzetet. Az országunk arra van szüksége, hogy mind a három nép támogassa. Senki sem gondol az alkotmány márol-holnapra való megváltoztatására, de a kormány részéről sem szabad elnyomó politikát folytatni. A horvátok megértést akarnak. Támadja a Pribicevics testvéreket. Szóit elismeri, hogy az ő személye nem örvend valami nagy népszerűségnek a horvátok között, de ő nem a népszerűséget keresi, hanem az ország érdekeit nézi.

Dr. Novák Davidovicsot támadja, akinek akcióját defetistának mondja. Utána Lazarevics Zsivota szintén Davidovicsot támadja hosszú beszédében, melyet azonban kevés érdeklődéssel halgatnak.

Izgatott hangulatban este 7 órakor zárja be az első nap tanácskozásait Krsztely elnök. A vitát szerdán reggel fél 9 órakor folytatják.

Magyar ünnep

Az enyedi kollégium jubileuma

A gyönyörű Erdély egész magyarságának és általában a magyar kultúrának nagy ünnepe van. Az ósrégi enyedi kollégium most ülte meg fenállásának háromszáz éves fordulóját. A magyar kultúrának messze elvilágító fáklyája volt mindig az enyedi főiskola, melyet Bethlen Sándor fejedelem alapított 1622-ben. Háromszáz éves fenállása alatt a Bethlen-kollégium sok világhírű uttórt adott nemcsak a magyarságnak, de az általános emberi művelődés számára is. Egy darab történet ez a hatalmas és dicső multu főiskola, tele a küzdés, az akarat, az alkotás megragadó példával és tanulságaival. Apáczai Serj János, az első magyar bölcselet itt honította ki elsőnek a nemzeti művelődés szentnyait, ebben a kollégiumban erlédött büszke nagysággá báró Kemény Zsigmond, a legkiválóbb magyar publicista és Erdély történelmi multjának pazar tollu szerzője és ennek az iskolának a padján szlette ábrádos alkotó Korösi Csoma Sándor, a világhírű kutató és nagynevű tudós. Az enyedi kollégium, amelyet gyakran ért törvész, tőrök dulas, labanc pusztítás, most is nagy veszélyben forog. A román apráréform végrehajtása alkalomával elvették a fenntartására szolgáló föltérteket legnagyobb részét. Nehéz idők járnak az ősi kollégium felett és Erdély magyarságának lelkes és onzetlen áldozatkészégére lesz szükség, hogy a dicső multu főiskolat, ezt a gyönyörű kulturbástyát megmentik a pusztulás elől.

Magyar-cseh gazdasági tárgyalások

Budapest, okt. 10. Kedden délelőtt a külügyminiszteriumban megkezdődtek a magyar-cseh gazdasági tárgyalásokra vonatkozó előtanácskozások. A tárgyalásokat valószínűleg október 15-én tartják Prágában.

Az orosz-japán tárgyalást megszakították

Moszkva, október 10. Az orosz-japán értekezlet legutóbbi ülése rendkívül viharos lefolyású volt. A japán képviselő kijelentette, hogy Sachalin szigetének északi részét a nikoláji eseményekkel szemben biztosítékképpen szállották meg és hogy a japán képviselő a dolgok jelen helyzetével mellett lehetetlennek tartja a tárgyalások folytatását. Az orosz képviselők tiltakoztak az orosz terület megszállása ellen. A tárgyalások ezzel felbszakadtak.

Betörték Apponyi birtokán

Budapest, október 10. Apponyi Albert gróf éberhardi uradalmanak iródjába betörték és elvitték a kézipisztorát, amelyben fontos iratokon kívül hater ezer cseh korona is volt. A három métermázsas súlyú vasszerényt a szántóföldeken találták meg, ahová a mélykerékcsapás vezette a csendőröket. A feltört szekrényből csak a pénzt vitték magukkal a betörtök, az irásokat nem.

Újabb kommunista bűnpör Budapesten

Budapest, október 10. A budapesti büntetőtörvényszék kedden tárgyalta Lipsicz Ernő állásnéküli magánhivatalnok bűnpéretét. Az ügyészség a magyar állam és társadalmi rend erőszakos fellöngésére irányuló kétrédbeli büntetést valódi Lipsicz Ernőt. A vádlott 1916-ban az orosz fogságban megismerkedett Kun Béával és először az orosz kommunistapártnak, majd aztán a magyar kommunistáknak tett közszolgálatot. Az idén Berlinben volt, ahol a kommunisták azt az utasítást adták neki, hogy utazzék Budapestre, szerezzen a kommunista párt tagjai számára megfélemlítő lakásokat és végezzen el különböző megbízásokat. Lipsicz hamis utlevéllel Budapestre jött, itt azonban Julius elséni a rendőrség letartóztatta.

A vádlott beismerő vallomásaiban elmondotta, hogy ő csakugyan északról volt a bécsi és moszkvai kommunisták között. Landler küldötte őt Moszkvába. Beismerte azt is, hogy amikor Kun Béla, Pogány József, Vágó Béla, Székely és még vagy harmincan Berlinben értekezletet tartottak, az értekezleten ő is résztvett.

Berlinből aztán elment Moszkvába, ahol akkor fejeződött be a III. Internacionálé kongresszusa. Moszkvából visszajött Bécsbe és havi 90 ezer korona fizetést mint összekötő kapott ott alkalmazást. Beismerte azt is, hogy Rudnyánszky Moszkvából többeket Magyarországra küldött agitációra. Ez év márciusáig állott a bolsevikok szolgálatában, aztán Bécsben állást keresett magának, de mivel nagyon nehéz volt a megélhetés, hamis utlevéllel Berlinbe utazott, hogy ezután visszatérjen Budapestre és itt próbál feleségével valamiképpen elhelyezkedni. Tagadja azt, hogy azért jött volna Magyarországra, hogy bolsevista agitációt fejtessen ki. Csak a kegyeret akarta munkáival megkeresni. A tárgyalás folyik. Ítélet valószínűleg csak szeptember 12-én.

A nagyhatalmak személyesen akarnak tárgyalni Kemal pasával**A török fővezért Mudániába hívták — Az angol munkáspárt Lloyd George távozását követeli**

Az egyre süröbben ismétlődő támadások, amelyek már egyenesen a miniszterelnök személye ellen irányulnak, végre megszólaltatták Lloyd George-ot. Kétségtelenül az ő utasítására történt, hogy hivatalosan közzétették annak a tanácskozásnak gyorsírói feljegyzéseit, amely a miniszterelnök és a Trade Union igazgatótanácsának harminc tagja között szeptember 21-én végbejött s amelyet eddig titokban tartottak. A hivatalos közleményben Lloyd George igazolni igyekszik keleti politikáját, védekezik a következtetésnek vádjá ellen és céloz arra, hogy minden cselekedete összhangban volt a munkáspárt által kezdetől fogva követelt politikával, amely a keleti béke fenntartására irányult.

Ezzel szemben a brit munkáspárt igazgatótanácsa, végrehajtó bizottsága és a munkáspárt parlamenti képviselőinek végrehajtó választmánya vasárnap tanácskozást tartott Londonban. A gyűlés határozatot hozott, amelyben erősen tiltakozik a kormány keleti politikája ellen és azt követeli, hogy a kormány tagjai rögtön mondjanak le és minél előbb új parlamenttől álljanak össze.

Lloyd George közeli bukása miatt a török probléma vezetését Londonban teljesen Lord Curzon külügyminiszter vette kezébe.

Lord Curzon fogadta a francia nagykövetet és közölte vele, hogy az új utasítások, amelyeket a kormány Harrington tábornoknak küldött, feltétlenül

szabad kezet engednek neki, abban, hogy az olasz és francia tábornokokkal Mudániában a tráciai török csendőrség létszámára nézve és a semleges zóna kérdésében megállapodhassék.

Az olasz és francia tábornokok is visszatértek Konstantinápolyból Mudániába. A tábornokok kormányaitól telesen egyöntetű utasításokat kaptak, amelyek alapján harmadszor is megkezdtek a tárgyalásokat.

A szövetségesek katonai megbízottai Mudániából felszólították intézkedni Musztafa Kemal pasá-

hoz, hogy jöjjen oda és személyesen jelenlével könnyítse meg és siettesse a tárgyalásokat.

A mudániai tárgyalások főbb pontját most a török csendőrség létszámának megállapítása és a semleges zóna új határainak kijelölése képezi. A semleges zónát szűkebbre vonják és csak Csanak és környéke lesz benne, míg a tengerszorosok északi partja a semleges zónán kívül esik.

Harrington tábornok ugyancsakról a kérdésekről külön tárgyalást írt meg.

A mudániai helyzetet hétfőn komplikálta, hogy 18.000 löny kemalista katonaság lehér zászlók alatt bevonult Izmidbe. Később a török csapatok az angol hadvezetőségől parancsot kaptak a helység elhagyására. Izmed pasa kijelentette, hogy a törököknek a semleges zónába való benyomulása tévedésből történt.

A brit tengerügyi parancsára vasárnap este angol hadihajók elutazták a Boszporuszt, mert a török előhad a semleges zónában ismét fellépett. Október 9-én hajnalban a Boszporuszt ismét megnyitották, mivel a törökök visszavonták csapataikat.

A görög forradalmi kormány minden ismét összeült és Venizelos táviratát tárgyalta. A minisztertanács elhatározta, hogy enged a szövetséges hatalmak parancsának és kiüriti Tráciát.

A kiürités határideje tekintetében még nem történt döntés.

A kormány most egész Görögország területére ki akarja hirdetni az ostromállapotot, mert attól tart, hogy a Tráciáról való lemondás híre zavarogások törnek ki.

Poincaré kedden hosszasan tárgyalt Párisban az olasz megbízottal, akivel megbeszéltek abban, hogy

az oroszokat meghívják a skuttári békétárgyalásokra!

Szovjetország meghívására már Lord Curzon angol külügyminiszter is kormánynevében hozzájárulást adta, hogy az oroszoknál a konferencián való megjelenése elhatározott dolognak tekinthető.

A német trónörökös**a volt közös hadsereg ellen**

Berlin, okt. 10. A német trónörökös legközelebb könyvet ad ki a parancsnoksága alatt harcolt hadsereg eseményeiről. Ebben a könyvben élesen megtámadja a volt osztrák-magyar hadsereget és azzal vádolja, hogy sok kudarcnak volt okozója. Nagyon elítéli a nyilatkozatot a volt monarchia külügyi kormányzásáról is, mert szerinte az akadályozta meg, hogy a monarchia jözen engedékenységgel tárgyaljon Olaszországgal a háborúhoz való csatlakozása előtt.

Szaporodnak a feljelentések a csaló bankár ellen

Budapest, október 10. A letartóztatott Strasser Andort, a Strasser Emil bankcég társtulajdonosát aki ügyfeleitől tíz millió magyar koronát elikkasztott, a rendőrség kihallgatta. Mára újabb feljelentések érkeztek Strasser ellen. Mifeljelentést tettek gróf Mirbach flona, báró Eötvös László és gróf Vay József, akiket 8 millióval sárosított meg Strasser. Újabbban nem is igazi bankár, az Pesten, amelyben egy-egy arisztokratára nem veszi el pénzt.

A magyar paprikapiac katasztrófája

Budapest, október 10. A szeretlen drágulás következtében a paprikapiac természetesen majdnem teljesen üres lett. A kereslet, a legminimálisabb, amin nem is lehet csodálkozni, ha ma egy zsák paprikát 100.000 koronát kell fizetni a július elejei 30.000 koronás árhoz képest. Az exportüzlet a devizarendelelet megjelenése óta teljesen pang. Ugyanis a devizarendelelet értelmében magyar koronáért nem lehet eladni, mert ez esetben a valutaszolgáltatási kötelezettség a termelőt terheli.

Internálás veszedelme fenyegeti Budapesten a tőzsdei spekulánsokat

Budapest, október 10. A legutóbbi idők tőzsdei bűnyüveinek legutóbbi ször az volt az oka, hogy egyes bankbizományosok és bankházak vakmerő módon kontrenináltak a felek pénzével és papírjaival. A rendőrségre újabbban rengeteg feljelentés érkezett, amelyek azt mutatják, hogy a legutóbbi tőzsdei hét is — noha, hogy a kontreninások számítása bizonyos mértékig beavált — meghozta a maga előzáróit. Egyre-másra érkeznek a feljelentések a lekiismeretlenül játszó bankbizományosok ellen. Az esetek legutóbbijében olyan hazard módon folyt a spekuláció, hogy a spekulánsok számítási

nem válhattak be még a legutóbbi tőzsdei héten sem. Ennek következtében számos cég nem tudott elget tenni fedezeti kötelezettségének s hozzányult a felek letébe helyezett papírjaikhoz. Emiatt ismét egész seereg bankbizományos ellen indították meg a bűnyüvelet eljárást.

Körös Artur dr. rendőrtanácsos ma délelőtt kilenc bankbizományost idézett be. Az előállított bizományosok vallomásából kiderült, hogy a kontrenin-spekuláció milliók tételekben tette ki veszélyes játéknak a felek jóhiszeműen elhelyezett értékpapirokat. A ma délelőtt beérkezett feljelentések szerint eddig összesen több mint 20 millió korona kárt okoztak.

A rendőrség ezekben az újabb esetekben a legszigorúbb eljárást indítja meg és hír szerint gondoskodni fog arról, hogy az illetéket a tőzsdéről kizárják és megindítják ellenük az internálási eljárást.

Újabb sztrájk Budapesten

Budapest, október 10. Hétfőn Budapest valamennyi férfiszabóműhelyében hiába várta a munkásokat, mert sztrájkot kezdtek. A munkások 145 korona órabért kérnek, a munkaadók pedig tíz koronával kevesebbet akarnak adni, ez az oka a sztrájkoknak. A külső munkások 108 koronát követelnek, nekik 160 koronát kínálják a mesterek.

Sulyos autószerencsétlenség Budapesten

Budapest, okt. 10. kedden reggel 9 órakor sulyos szerencsétlenség történt a Szemere-utca és Alkotmány-utca sarkán. A jelzett időben az Országház-térről rohogva jött a Szemere-utca felé az O. L. E. A. részvénytársaság egyik autója. Ugyanakkor a Lipót körút felől jött egy villamos kocsi. A száguldó autó a Szemere-utca és Alkotmány-utca keresztezésénél behorant a pillamos pótkocsis hátsó perronjába, úgy, hogy az autó orra valóságosan beleforodott a villamosba. Az automobil orra pozdorjává tört, az automobilban 2 emberült, Bendicsák Lajos 26 éves sofőr és Zachárn Gyula 27 éves géplakatos. Mindketten sulyosan megsérültek. A villamos perronján szintén ketten sebesültek meg sulyosan, Kurucz István 35 éves tisztviselő és Liebner Antal 67 éves kereskedő. Könnyebben megsérült Floche Lujza 31 éves hivatalnoknő.

TŐZSDE

Beograd, október 10. Zárlat: London 277—280.50. Páris 480—482. Newyork 62.50—63.50. Genf 1180—1180. Milano 270—274. Prága 223.50—226.50. Berlin 2.03—2.15. Bécs 0.0830—0.0870. Bukarest 38.45—40.40. Budapest 2.50—2.53.

Zagre, október 10. Zárlat: Bécs 8.35—8.85. Berlin 1.90—2.20. Budapest 2.40—2.70. Bukarest 41—43. Milano 2.67—2.71. Prága 19.20. Budapest 0.21. Zagreb 202.50. Varsó 00550. Bécs 0.00625, bélyezett 000875.

Zürich, október 10. Zárlat: Berlin 0.17.50. Holland 207.75. Newyork 534.75. London 2303. Páris 40.27. Milano 22.72. Prága 19.20. Budapest 0.21. Zagreb 202.50. Varsó 00550. Bécs 0.00625, bélyezett 000875.

Budapest, október 10. Zárlat: Berlin 90—110. Dinar 34.40—36. Napoleon 9400. Prága 79.83. Zagreb 800—840. Bukarest 15.50. Milano 105—120.

ELTEK

— **A hadügyminiszter a királynál.** Beogradból jelentik: Sándor király kedden kihallgatáson fogadta Vászcis hadügyminisztert, aki a hadügyminiszterium ügyéről referált a királynak.

— **Pál herceg a román király koronázásán.** Beogradból jelentik: Pál herceg hétfőn visszatért Beogradba, ahonnan a napokban Bukarestbe utazik, hogy Ferdinánd király koronázásán Sándor királyt képviselje.

— **A hivatalnok-törvény tárgyalása.** Beogradból jelentik: Kedden délelőtt a törvényhozó bizottság folytatta a hivatalnokok fizetéséről szóló törvény tárgyalását. A javaslat 150—140-ik szakaszait csekély módosítással elfogadták. A következő ülés szerdán lesz.

— **Az államtanács megkezdte az albizottságok választását.** Beogradból jelentik: Az államtanács kedden délelőtt Markovics Milutin elnöke alatt ülést tartott, amelyen az egyes államtanácsosok rangsorának megállapításával foglalkoztak. Elhatározták, hogy az államtanács régi tagjai lesznek a rangsorban az elsők. A szerdai ülésen az államtanácsosok leteszik az esküt, azután az albizottságokat fogják megválasztani.

— **A szubotica gyáriparosok egyesületének alakuló közgyűlése.** Szerdán délután három órakor tartja a szubotica gyáriparosok egyesülete alakuló közgyűlést a Kereskedelmi Egyesület (Lloyd) nagyertermében.

— **Az agrárhivatal a földék okszerii megműveléséért.** Novisádról jelentik: Az agrárhivatal felhívta azokat, akik földet kaptak, hogy a termelésnél okszerii gazdálkodásra legyenek figyelmesek és cukorrépát, kenderet, s általában olyan dolgokat termeljenek, amelyek a mezőgazdasági ipar fellendítését előmozdítják.

— **Hivatalvizsgálat a kulai fűszolgabírósnágnál.** Dr. Radics Lászlár bács megyei alispán hétfőn Kulára utazik, ahol hivatalvizsgálatot tart.

— **Ruski Krstur a jegyzőjéért.** Ruski-Krstur községből ma negyven tagú küldöttség járt Radics alispánnál, akit arra kértek, hogy a községi jegyzőt hagyják meg hivatalában. Az alispán megígérte, hogy kitartja Krstura s amennyiben a jegyzőnek meg van a kvalifikációja s hivatalát rendszeren látja el, teljesíti a községbeliek kérését.

— **A szuboticai lovassági önkéntesek október 14-én este fél 9 órai kezdettel a Városi Színházban táncel egybekötött hangversenyt rendeznek.** A hangversenyen az önkéntesek énekára is résztvesz. A mulatság tiszta jövedelmét a hadi özvegyek és árva javára fordítják.

— **Országos vásár Novisádon.** Novisádról jelentik: Három napos országos vásárt tartanak Novisádon e hó 28—29 és 30-án. A vásárra — amely állat- és kirakodóvásár lesz — kötelesek az iparosok és kereskedők magukkal hozni iparigazolványukat, mert nélkülük nem vehetnek részt a vásáron.

— **Parcellázás Novisád város földjeit.** Novisádról jelentik: Novisád városa kedden értesítést kapott, hogy az agrárreformminiszterium a városnak zár alá vett 600 hold földjéből 400 holdat a zár alá fog feloldani. A város ezt 1—5 holdas parcellákban a földet adni. A befolyó vételekből a tisztviselőknek kölcsönt fognak adni házépítés céljára.

— **A harcosok szervezete a nacionalisták ellen.** E cím alatt közölt cikkünkre a következők közlésére kértek fel bennünket: — A Bács megyei Naplóban az Obzor alapján közölt tudósítást a horvát lap a novisádi Zavsta információja alapján hozta, amelyet a Vidovdan facsimillékkel és okmányokkal már megcáfolt. Sziveskedjenek e hírt azonnal helyreigazítani, mert a Jugoslovenska Nacional Omladina és a Szerb Harcosok Egyesülete két testvéri, egy és ugyanazon célokért küzd a szervezettel képez. A Jugoslovenska Nacional Omladina tartománya választmánya. »

— **Novisád város közgyűlése.** Novisádról jelentik, hogy a város kiszélesített tanácsa október 10. közgyűlést fog tartani. A közgyűlésen elsősorban a kórház eladásiának ügyét fogják tárgyalni. A város ugyanis a kórházat meg a mult évben három millió dinárért eladta az államnak, a szerződést azonban mindeddig nem kötötték meg. Bár a közegészségügyi miniszterium az első vételi irás részlet fejében 250.000 dinárt kiutalt, a város most a megváltozott valuta viszonyokra való tekintettel a vételi összeg felemelését kéri. A közgyűlés tárgyalni fogja még a rendőrség és bejelentő hivatal átszervezésének ügyét is.

Éljen! . .

Berlinből jelentik: A lapok megcáfolták azt a hírt hogy Bülw hercegnek a volt német birodalmi kancellárnak az a szándéka, hogy emlékiratú közzétessze. Vége egy emlékirat, a nagy emlékiratomban, amely nem iródk meg és ami fő nem jelenik meg. Megérdemli, hogy megemlékezünk róla ebben a rövid tíz soros emlékiratban.

— **Még áll a harc a csendőrök és a vonatrablók között.** Tegnap hírt adtak arról a támadásról, melyet Hercegovinában egy fegyveres banda megakart kísérelni egy vonat ellen. Mint Sarajevóból jelentik, a csendőrség és a rablók közötti harc még mindig tart. A nyomozás megállapította, hogy annak a vonatnak egymás vagonjában, mely ellen a támadás irányult, nagy összegű állami pénzt szállítottak. Azt hiszik, hogy egy vasutas, aki tudott erről, összekötésben áll a rablókkal és ő értesítette őket a pénzszállítványról.

— **Forgalomból kivont okmánybélyegek.** Beogradból jelentik: Az adóügyi főigazgatóság kivonta a forgalomból a Szerbiában és Montenegróban használt 10 és 50 dináros okmánybélyegeket, mert ezekből nagyon sok hamisítvány volt forgalomban.

— **Összedől az apatiní sörház raktára.** Apatinból jelentik: Hétfőről keddre virradó éjjele az apatiní sörgyár három emeletes új raktára összedől. Szerencsére senki sem tartózkodott a raktárban s így emberéletben nem esett kár. Az anyagi kár azonban jelentékeny. Hogy mi okozta a katasztrófát, még nem sikerült megállapítani.

— **A novisádi barakk-lakók veszedelme.** Novisádról jelentik: A kiscélton van a katonaságnak egy régi barakkja, amelybe részint városi engedélyvel, részint anélkül több család költözött be és használta lakóhelyül. A katonai parancsnokság most átíratban tudatta a városi hatóságokkal, hogy katonai célokra szüksége van

a barakkokra és ezért felszólítja a várost, hogy lakoltassa ki az oda beköltözött családokat. A barakklakók, nevezetesen akik engedély nélkül költöztek be a barakkba, küldöttséggel mentek a polgármesterhez és kérték, hogy továbbra is a barakkban maradjassanak. A polgármester nem teljesítette kérésüket, de arra fog törekedni, hogy azok, akik engedélyvel költöztek a barakkba, tovább is ott maradjassanak.

— **A becskeréki magyar gimnázium ügye.** Becskerekéről jelentik: A becskeréki gimnázium magyar párhuzamos osztályai ügyére vonatkozólag a közoktatásügyi miniszter, a szülők által előterjesztett kérelmek alapján elrendelte, hogy a magyar, német és zsidó tanulók szülei külön-külön adjanak be kérvényt a polgármesterhez, illetve az alispánhoz, amely kérvényben, mint magyar nemzetiséghez tartozók, kéri a gyermekeik felvételét a magyar tannyelvű párhuzamos osztályba. A polgármester a kérvényeket átteszi az alispánhoz, aki minden esetben megvizsgálja a kérelmet és megteszi illetékes helyre javaslatát.

— **A vajdaság rizstermelése.** Néhány év óta a Vajdaságban több helyen kísérleteznek rizstermeléssel. A szubotica Közigazgatási Bank bánlaki gazdasága már tíz éve foglalkozik rizstermeléssel, s meg lehet állapítani, hogy régen tudott a kísérleteken, mert a bánlaki rizs minőségileg senmivel sincs mögötte az olasz rizsnek s a bánlaki birók az idén már 27 vagon rizskását tud forgalomba hozni. A belöldi rizs ára is versenyképes.

— **Halállal végződő verekedés.** V.-Becskerékről jelentik: Még szeptember 30-án történt, hogy Nempel Pleta és Markovics Cveta földművelők, akik régi haragosok voltak, találkoztak az utcán. A két ember összeszőzalkozott, amiből csakhamar verekedés fejlődött és Nempel botlalt fejbe ütötte Markovicsot. Az ütés nagyon erős volt, de Markovics a saját lábán hazament és lefeküdt, az ütésnek nem tulajdonítva nagyobb jelentőséget. Másnap azonban erősen feldagadt a feje és kínzó fájdalmat érzett. Állapota egyre rosszabbodott és Markovics vasárnap a szenvedett ütéstől meghalt. A törvényszéki vizsgálóbíró elrendelte a hulla felboncolását. Nempel ellen megindult az eljárás halálát okozó súlyos testi sérítés miatt.

(*) **Kérelem.** A zsidó népkönyha vezetősége kéri a jósziivi tehetséges embereket, hogy a közeli ideig való tekintettel a szegényeknek zöldséget és burgonyát juttassanak. Minden adományt halásan elfogadjanak. Zrinski trg. 13. alatt.

(*) **Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendel.** Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegyek délelőtt 8—10-ig, bőr- és nemibetegeknek délután 3—6-ig. (Sálvarsan-oltások vérbaajosoknak.) 0000

(*) **Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője** nemibetegyek részére. Rendel. délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

(*) **A legizetesebb és legolcsóbb világrézeli Landovics (volt Bačka) vendéglőiben.** Csak 2 dinár.

(*) **Értesítés.** Dr. Herman Károly rendelése betegyek részére Rudics-ú. 2. Telefon 734. Rendelés d. e. 8—11. d. n. 2—5-ig. Modernül felszerelt röntgenlaboratórium. Átvilágítások, felvételek, thérapia. 0000

(*) **I. M. Ovadja beográdi ügyvéd.** telefon 1548. Kralja Milana 9. az udvarban. Intervjúkat minden ugysben a hatóságokkal. Levelez szerbul, magyarul. 3748

Kronikás adoma

Harmáncyven év előtt nagy divát volt az egész művelt világban az önmagát jellemző vallomási ív, amelynek a kérdéseire kellett felelni azoknak, akiket erre felkérték. Ezek az ívek egy időre teljesen kiszorították az emlékezőnyelveket, s a nyolcvanas évek második s a kilencvenesek első felében fiatal lányok és fiatal asszonyok nem a Poesie-könyvet s az emlékezőnyelveket tették a látogatók elé, hanem egy vallomási ívet, amely valóságos kvíznyelvkérdéseket tartalmazt és gyanútan emberhez. A Magyar Bazár, a Wohl Janka és Stephanie igen gondosan szerkesztett szépirodalmi és divatlapja akkoriban (azt hiszem: 1893-ban) szétküldött egy esomó u. n. hires emberhez ilyen lapokat, amelyeket azok már csak a derék ironok kedvéért is szívesen kitöltöttek. A legtöbb felelet, a mely beérkezett, persze nem volt valami nagyon őszinte, mert hiszen egymásik kényes kérdésre *capitis dimittunt* nélkül nem is lehetett teljes nyíltsággal válaszolni. Egyik-másik vallomáson egyenesen meglátszott, hogy az ellenkezője igaz. De a *Jókaié*, amelyre még elég élénken emlékezem, a körülmenyekhez képest elég őszinte volt, s ahogy nem őszinte, ott elmesélte, amennyire emlékezni tudok, a felelet kérdések s a kitöltő regényíró felelet körülbelül a következőképen hangzottak:

Jellemének fővonásai? — Örökli ravaszság, ellenállhatatlan vágy a mások vagyonát a magamévá tenni, körülörm én életemben bukásán, utazás a nőkre, igazság a királyok ellen s végül irási akartató, amellyel állandóan az ellenkezőjét cselekszem annak, amit az említett szenvedelmek nekem sugnat.

Mely tulajdonságot becsül leg többre a férfiaknál? — A színelés tehetőségét.

S melyet a nőknél? — A halgatás művészetét.

Mi a kedvenc tulajdonsága? — Gyülmöcsfák ojtása.

Mi a főhobója? — A sok firkálás.

A legkedvesebb foglalkozása? — A filókészítés-irtás.

Mit tartana legnagyobb szerencséjének? — Ha nem volna a világon tínt.

S mit tartana a legnagyobb szerencsetelenségének? — Ha másodsor is meg kellene írnom, amit már egyszer írtam.

Mi szeretne lenni? — Kadedt.

Mely országba szeretne élni? — Mindenütt jó, de legjobban otthon.

Mi a kedvenc színe? — A szöke és a barna.

A kedvenc állata? — Az asszonytállat.

Kik a kedvenc prózaiírói? — A pacsrta és a fülemle.

br.

Orth tizezer koronát kért az MTK-tól mérkőzésenként

Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék a legjobb magyar csatáriátékost, Orth-ot súlyos professionistai váddal illeti: Az ellenőrizhetetlen pletyka, amelynek azonban, hír szerint, hitelet adnak MTK-körökben is, úgy tudja, hogy az MTK—DFC prágia találkozója alkalmából Orth tizezer magyar koronát követelt Fodor dr.-tól, az MTK menagerétől mérkőzésenként és ezenkívül szízezer magyar koronát, mint egyszeri drágasági segítséget. Amikor Fodor dr. ezt a követelést felháborodva visszautasította, Orth Budapestben Brill Alfréd-ot, az MTK elnökét kereste fel, de követelése — legalább is megkívánt mértékben — ezen a fórumon sem teljesült. Orth aztóta — egyetlenegymérkőzés kivételével — nem szerepelt az MTK csapatában. Összel egy ízben jelent meg az MTK körében — amikor Burgess angol trénerrel bucsuztatták — és csak egyszer szerepelt a zöld gyepen is, de akkor sem az MTK, hanem a MAFc csapatá-

ban, tréningjáték alkalmával. Az a hír tehát, hogy sérülés miatt nem játszik, aligha felel meg a valóság-
nak. Orth kiellenent volt játékos-
társainak, hogy labdarúgó tudomá-
nyát rövid időn belül biztos existen-
cia megteremtésére kívánja felhasz-
nálni és nem tiltotta azt sem, hogy
külföldre pályázzik. Barátai azt hi-
szik, hogy tevékenységének legkö-
zelebbi állomása Zürich vagy Basel
lesz.

KÖZLEMÉNY

Nem kell a kereskedőknek minden
hónapban bejelenteni kézfeteiket.
Novisadról jelentik: A drágaság el-
leni törvény második pontja arra kö-
telezi a kereskedőket, hogy minden
hónap 10-ig jelentsék be raktárukon
levő készleteiket, közszükségleti cik-
kekből. Ennek a rendelkezésnek az
lett volna a folyománya, hogy a ke-
reskedőknek minden hónapban rész-
letes leltárt kellett volna készíteniük
a raktárukon, illetve üzleteikben levő
egész készletről, erre pedig képtel-
enek és ez keresztülvihetetlen. Ezért
általános volt a kereskedők között a
felzúdulás a rendelkezés ezen intéz-

kedése ellen és illetékes helyeken
sürgősen kérték annak megváltozta-
tását. A novisadi kereskedelmi és
iparkamara is felterjesztett készített
ebben a kereskedőkre életbevágóan
fontos kérdésben. A népiéleti minisz-
térium figyelembe vette a kereske-
dőknek a készlet havonkénti kötele-
ző bejelentése elleni jogos panaszait
és egy újabb rendeletben felmentette
a kereskedőket ezen kötelezettség
alól, azzal, hogy csakis buza, rozs,
árpa, kukorica, zab, liszt és korpára
vonatkozóan marad továbbra is ér-
vényben a havonkénti kötelező kész-
let-bejelentés.

Csehszlovák raktárház Novisadon.
A cseh kereskedelmi minisztérium,
mint Prágából jelentik, Novisadon
raktárházat létesít. A raktárháznak
az a célja, hogy Jugoszláviában a
cseh ipar termékeiből állandó kiállít-
ás legyen, s hogy a kiállított mintá-
ruk után tehessék meg a raktárház
vezetőségének közvetítésével meg-
rendeléseiket.

A gazdasági válság Csehország-
ban. A cseh gazdasági válság legjel-
lemzőbb tünetei, hogy a lakokban
mind nagyobb teret foglalnak el a
csodókról, fizetésképtelenségekről
és kényszerezegységekről szóló hí-
rek. A Prágai Magyar Hírnap vasár-
napjában tizenhat fizetésképtel-
lenné vált szlovenszlovák céget sorol

fel. Ezekon kívül 13 millió cseh ko-
rona passzívával fizetésképtelen lett
Herbst Viktor prágai borkereskedő,
az egyik legnagyobb cseh borkeres-
kedő cég tulajdonosa. Fizetésképtel-
en a Pozsonyban székelő Koburg
vasipari művek r.-t., 18 millió cseh
korona veszteséget mutat ki s most
egyezkedik a hitelezőivel.

Filip Buzaš kr. sudski izvršitelj u
Subotici.

Izvrš. broj. 563—1922.

DRAŽBENA OBJAVA.

Potpisani sudski izvršilac, na osnovu
§-a 102. zak. čl. 60 iz 1881. objavljuje,
da će se usljed odluke broj G. 7790/II—
1920 subotičkog sreskog suda, a na ko-
št ovrhovodioca Aleksandra Kočić za-
stupnog po advokatu Dr-u Andriju Biró iz
Subotice radi namirenja tražbine od Kr.
15.698 i prip. prodati na javnoj dražbi
pokretnine opisane u zapisniku plembe
na broj Gn. 6359—1922 i procenjene na
Kr. 156.000 polimence konje, Kolima i
automobil.

Dražba će se održati dana 13. oktobra
1922 god. na 4 sati na Pustari Durdjin
129. broj.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu
i preuzeti kupljenu stvar, §§-u 107 i 108.
zak. čl. 60. od 1881.

Subotica, dne 25. septembra 1922 god.

Filip Buzaš, kr. sudski izvrš.

Árverési hirdetmény.

Ungár Béla közhírré teszi, hogy a
Mandi és Rosenzweig novisadi ke-
reskedő cég terhére dr. Miladinovits Ra-
divoi bír. közjegyző közbenjöttével 1922
október 11-én d. u. 4 órákor a
stara-moravicai határban lévő birtokán
nyilvános árveresen eladót 450 mm. szá-
raz, egészséges, rostált, morzsolt öten-
gerit a legelőket ígérnek készpénz és
az illeték azonnali befizetése ellenében.

Az eladó köteles 350 mm. száraz az An-
gyalvárdi állomáson waggonba rakni,
100 mm. száraz pedig a staramoravicai ál-
lomáson. Waggonokról a vevő köteles
gondoskodni és a rinfusa berendezés
öltéséért felelni.

A részletes feltételek dr. Miladinovits
Padivoj közjegyzőnél megtekinthetők.

Dr. Fischer János és dr. Kálnár Elemér
7284 ügyvédek

PHILATELIA

BÉLYEKKERESKEDÉS SUBOTICA
SZÉCSI E.

Vessék használt jegyzékű bélyveket. A for-
rási bélyegekből csak teljes sorokat keres,
vagy egyeseket a 25 és 50 parás, valamint 1
dináros kivételével. Kiszájon áránlatot. 6383

(*) Figyelem! Megérkeztek a legújabb
párizsi és bécsi női kalapmodellek Beer
Bécsi kalapszalonnájába. Subotica, Duša-
nava-utca, kaszinó-épület. — Kalapala-
kítások jutányosan és pontosan eszkö-
zölteinek. 6196

Jugoslavija Általános Biztosító Társaság Beograd

Hazánk legelőkelőbb és legnagyobb biztosító
intézete

Alaptőke 3.000.000 dinár aranyban.

VÁLLAL: 6953

Tűz, jég, balosét, betörés, élet- és szállítvány
biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

Subotica és felsőbbécskai főügynökségo:

SUBOTICA, SOKOLSKA UL. 2.

TELEFON: 3-68.

Gépjármű keres

a nova-kanjái (török-
kanizsai) villanytelep, —
Nicholson-Lietzenmayer-
féle lekvő Dieselmotorok-
hoz. Lakás, fűtés, világít-
ás biztosító. Ajánlatokat
névvel, címmel, címetraj-
zai, fizetési igényeknek és
bepelés idejének megje-
lölésével, bizonyítvány-
másolatokkal és lehetőleg
fénnyel, képpel — közvetlenül
címünkre kérünk.

Építésszek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos tehen.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készülőnk meg-
rendelések utján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezé-
seket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. —
Árjajlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

LJUBICA

CIPŐKRÉM

a legjobb a világon. — Gyártja:

H. SPIRIK,

FABRIK CHEMISCHER PRODUKTE
APATIN 6.

BON-TON

cipőruhában SUBOTICA Pašičeva-utca
Gőzfürdő épületében.

Most érkeztek meg a legújabb divatu férfi-,
női- és gyermekcipők, amelyeket a régi
árnál is olcsóbban árusítunk ki.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZKEKET

tapétákat és mindenemű temetkezési cikkeket
gyári árban ajánl:

„PAX“

temetkezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

Vörösrebből készült 98 liter tartalmu

uj pálinkafőző üst eladó

Gura József vállalkozó és mezőgazdasági
gépkereskedésében. 7322

BÁCSKA TOPOLA.

Ügyes

CIPŐ-ELADÓT

azonnal keres
Maison Obersohn
Zagreb, illica 31.

Asztalossegédek,

akik jó művészi-
munkára be akarják magu-
kat gyakorolni, ál-
landó alkalmazást nyerhetnek
Straub József műasztalosnál
Apatin, Beogradska ulica 240.

„MARGIT“

Bilderrahmen und Holzspielwaren Industrie
Képekter és Fajátékáruhágyár

Rudolf Izsák & Co. Sombor

Pariska ul. 12.

Telefon 150.

Szücsmühely megnyitást!

Értesítem a n. e. közönséget, hogy Sienkiviceva
ulica 28 sz. alatt (volt festőház)

szücsmühelyt

nyitottam, ahol minden e szakmába vágó újmunkát
és javítást a leggodnóbban eszközölök.

Nb. partfogást kér

MORGENSTERN ALADÁR szücsmester
Ugyanott varrólanok szücsmunkára felvételnek.

SHS. kir. lőpor áruda.

VADÁSZATI ÉS SPORT

SPECIALIS SZAKÜZLET

Nagy raktár:

Vadászfégyverekben
vadászlőszeretekben,
vadászfelszerelések,

football, tenisz, atletikai

cikkekben, komplett felszerelések.
Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.

BATA V. FIA

Nagyban. Subotica Kicsinyben.

Kralja Aleksandrova ulica 7.

Tessék árjegyzéket kérni!

6 lánc

nagyon jó szántóföld

kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Rövidebbet írodamban (Hilbank pilót.)

Dr. Biró Andor ügyvéd.

Sajat készítményü

női kötött kabát

női kötött ruha

leánygarnitúrák

leányruhák

svetterek, sálak

sapkák stb.

**Gyapjufonál
eladás!**

Üzlet: Pašičeva-ulica 8.

Üzem: Pašičeva-ulica 10,

Gözfürdő mellett.

Eladás:**Nagyban! Kicsinyben!**

Különleges kötött-szövött áruk raktáron!

BECK JENŐ

kötszővő üzeme Subotica, Pašičeva-ul.

Keszler Péternád- és kosárárgyár
Apatin.Kerti butorok, kosarak, gyermek-
kocsik és nád butorkészletek.Szállítás az ország minden
részébe és a külföldre is.**Ajánlunk
raktárunkról:**Molino alsónadrágokat I-a
munkások számára.Munkás zefir ingeket
sötét és világos színben.Fekete klott munkás ingeket.
Fehér férfi ingeket.

Női fehérneműt.

Női ingeket kézzel himzett.

Mindent a legolcsóbb árakon, leg-
jobb kivitelben és legjobb anyagból.**„ZE-HA“** hazai
fehérneművarroda
Ilica 19, ZAGREB Ilica 19.
7087**Táblaüveg**

nagy raktár minden fajában napiáron, továbbá,

**ÜVEGÁRUK, PORCELLÁNOK,
SERVISEK, LÁMPÁK,
KÖEDÉNYEK.**Gyógyszertárak részére **gyógyszeres üvegek**
minden fajában kaphatók. Fenti áruk azonnal
szállíthatók. Kombinált waggonok is kaphatók.
Eladás készpénzfizetés ellenében.**KRACHERLIS ÜVEGEK**
igen olcsó árban kaphatók.**LÖWENBERG HERMANN** cégéi **NOVISAD**
Zitni trg (Buza-tér) 15.Minden nap friss préselésű
kiváló minőségű**MUST**kapható, hordokint **11 korona.**
Vaggon tételnél árengedmény.**Hirschl Oszkár**

Maliszentmiklós, Senta mellett.

Mérlegképes könyvelő,ki a magyar-német levelezésben is jártas, azonnali
belépésre kerestetik. Szerbül tudók előnyben.**Fischer Testvérek**

Novisad — Jevrejska ul. 15.

Tüzifawaggon-tételben azonnali szállításra jutányos árban
kapható.**COMMERCIA D. D.-nél SUBOTICA.****Boroshordók**ujak, különféle nagyságban kaphatók. Híreknél
4-5 koronaért, amíg a készlet tart.**Augsburger Imre Subotica** 7306

Ciril i Metod trg 7. (Csirke-piac, sarok.)

KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

**TRIKOTÁRUK
BERLINI KENDŐK
HARISNYÁK és
ZSEBKENDŐK**

a „Britania“ Wiener Ernyőgyár

KIZÁRÓLAGOS KÉPV. ÉS LERAKATA

HIRSCHFELD BÉLA NOVISAD

Örmény (Jermenska) ul. 3.

Telefon 402.

Vas- és fémöntvények
gyárt, nikkelez
és galvanizál
KRAUSZV.-Beckerek, a törvényszéki
palota mellett.
Telefon 329. 59/1**KALAPOK,
SAPKÁK**elsőrendű minőségben leg-
olcsóbb árban kaphatók
WEISZ HENRIK-nél
Subotica, Jelašičeva ul. 7.
(Kiskápolna mellett)**Uj mézszégető
Sentán.**A vasutálló más mellett levő mézszégető
kemencéimet üzembe helyeztem ésberemendi kőből fával
égetett elsőrendű meszet
azonnali szállításra ajánlok**KIRÁLY JÓZSEF SENTA****ÜVEGKERESKEDŐKI
FINN-TÜKÖR**10×16 col darabja dinár 27-50, 8×10 col darabja
dinár 13.-, ládánként 5% olcsóbb. Sokféle kisebb
tükrök, bádorg, fa- és bútortázaiba foglalva állandóan
raktáron. — Kérjen árlapot! 6554
Deutsch Károly tükörgyár Stara Kaniza.

Tüzifa nagyban és kicsinyben!

20 vagon az állomáson!

E. Vuković fatelepe

Sencanski putbol Lička ul. — Telefon 430.

VELOUR SZÖVETEK

női höpényeknek nagy választékban, rendkívül olcsó árban kapható

**LÖWY TESTVÉREK DIVATÁRUHÁZÁBAN
SUBOTICA**

okt. 9-től
okt. 11-ig
hétfőtől
szerdájig

Lifka

Az utcaseprő

Rendkívül kagagató vigjáték 6 felvonásban.
Főszereplő: STEIN WISK.

Szöllőtörköly

minden mennyiségben
becserélhető kisüstön
főzött pálinkáért valamint

boroshordók

kaphatók literentért
félkiló szőlőért.

Frank Sándornál Pallos
Haverda megaló.

RHEUMATIN

képróhált házaszer esz, izom-
szegény, köv-zény, hat-derék-
fájdás és mindennemű rheuma-
tikus lájdalom ellen. — Kapható
egyedül

PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF
gyógytár a nagytemplom:
me leit. 6639

A subotici ort, izr.
hitközség

keres azonnali átvé-
telre egy 5 6 szobából
álló uri lakást

megfelelő melékkelviség-
gel, lelépési díj mellett,
esetleg cserélné lehetősé-
g a beltérhez közelebb
azonnali átvethető uri lak-
házzal, a hitközség tulaj-
donát képező újonnan
épült házával, amely szin-
tén 5 szobából áll és szin-
tén azonnali átvethető.

Erdeklődni lehet az ort,
izr. hitk. irodában Franko-
panska utca 14. szám.

Szücsmunkák

férfi- és női szőrmegál-
lérok, mindenféle belések
38 év óta fennálló elism-
ert jó műhelyben a leg-
jutányosabban készülnek.

Fártfogást kér

Spitzer József
szücsmester VI. Vuko-
vičeva utca 18. szám. Do-
hány fakereskedő mellett
levő utca.

Kalap- üzlet

Jolánka Herr
Subotica, Városház épület
Megérkeztek a legújabb
párisi és bécsi model-
kalapok.
Olcsó árak.
Figyelmes ki-zeleállítás.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetést! Egyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sor 3 K, vastagbetűs és címező
készenesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K
Apróhirdetéseket felvesz Suboticián a kiadóhivatal
Alexandre-utca, Lelbach-ház és Schlanger bír-
szárd a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi
felárunkon. Előfizetési díj havonként 30 din., negyedévre 90 din.,
hátrétezőkéshez választékos melléklet.

Szobafestő-tanoncot fizet-
tással vagy teljes ellátás-
sal azonnal felvesz Jenőfi,
VI., Petrogradska-ül. 14.
kényérgyárral szemben.

Kovácsmester, ügyes és
szorgalmas, uradalomba
ajánlkozik. Címe: Szilváy-
László, Crnobrdó (Bács-
ka).

Iroda-kisasszony felvételt
a bélygárban. 7345

VÉTEL-ELADÁS

Aranyat 60—100 K-ig ve-
szek. Ékszeréért a leg-
többet fizetek. Ékszerreke
kölsönt közvetítek. Pá-
kai, a Lombard-zálogház
volt becseise. Ivan Antu-
novič-utca B. 4. (Harti-
mann-palota, volt Novák-
ház, a vasut mellett). 7346

Eladó egy ház hat szobás
lakással, 404 négyzetgö-
ldnyval, beltérhez közel, az
egész elfoglalható. Bővebb
bet Palotás István hentes,
Subotica, Rudics-ül. 7344

VAJJON?

mekkora lenne a drága-
ság, ha nem javulna a
dinár?

Körző

okt. 9-től
okt. 11-ig
hétfőtől
szerdájig

A vörös malom titka

nagy deklétívdráma 5 felvonásban.
Főszereplők: Aud Egede Nissen és Otto Gebühr

Gázkályha, fekete, két
égőcsővel és gáztűzhely,
karlsruhi hat égővel és
egy sűrűvel olcsón eladó.
Hj. Kovács Sándor, Novi-
sád. 7340

KÜLÖNFÉLE

Sirkoszoruk, szalagok és
üres ládák kaphatók Su-
zár Bélánál. 7295

Inghallgató olcsón tanít
szerbi-nyorvától. Aifülatokat
„Dalmát” feligére a kiadó-
ba kér. 0000

Bársónysima, úde arca
lesz, ha az Illés-féle Lili-
om-erőmet, szappant és
poudert használja. Előavo-
lít minden májfórt és
szepőt. Kapható Illés
gyógytárban főposta átel-
lenében.

Nászajándéknak legszebb:
eredeti laifestmény, szoi-
nai vagy meissen porcel-
lának; beszerezhető Ba-
log Lina virágzóletében,
Bárdny-szálloda mellett.
Állandó kiállítás! 7342

Csinosan berendezett zo-
bát, lehetőleg előszobával,
keresek azonnaira. Cim a
kiadóban.

GUMMIBELVÉZŐT bár-
milyen nyelven készít Mol-
nárd József Subotica, Fran-
kópanska-ül. 25. Megren-
deléseket a Bácsmegyei
Napló kiadóhivatala is fel-
vesz.

Őszi- fajalma

vaggon tételekben (Rin-
fuza vagy ládákban cso-
mogolva) beszerezhető:

JULIO HOPPMANN

álta! Čakovec
Medjumurje Jugoszlavia,
Interurban telefon 31,
Zagreb-Varaždinski
varutvonalon.

22 láné föld

Nagyfényen
eladó.

Felvilágosítást nyújt d. e.
8—9 s. d. u. 3—5 között

Dr. VERÉB GYULA

ügyvéd
Subotica, I. Šenoa-u. 11.

Berkes F. Béla

könyvkötő
KÜLÖNLEGES
DISZMUNKÁK
VÁLLALATA

Subotica
barátok temploma mellett

Készít
minden e szakmába vágó
munkát merseket árak
mellett.

Valódi CLUB papir

nagyban és kicsiny-
ben napi árban
kapható a 6895

DENIKO trafikban

Pénz előries behálódása mellett
Postán és vasúton szállít.

DIAMALT

Pékek figyelmé! DIAMALT
a Hauer & Szobolka gyár-
Wien-Stadtiau, békebeli minő-
ségben, újra kapható a vezér-
képviseletnél Jugoszlavia számára
Eduard Dužanev, Zagreb
Lerakat Stromajerova ul. 10.

Nagy választékban

ÜVEG

ablaküveg
kirakatüveg
tetőüveg (dróttal és anélkül)
menyezetüveg
oromzatüveg (fehér és színes)
tükörüveg (fazettálva és anélkül)

M. FRANK & Co.

üvegipari részvénytársaság
Raktár: Karadjordjeva 83.
Telefon 24—03. **BEOGRAD**
Sürgőnycim: „VITRAGE”
Iroda: Balkanska 29.
Telefon 18-56.

Humanik cipők!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy
Suboticián az Aleksandrova ul. 7. szám alatt
fiókot állítottunk fel, hol elsőrangú cipő ké-
szítményeinket WILHEIM JÁNOS ur vezetése
mellett árusítjuk.
Humanik Cipő és Bőrgyár R. T.
Sarajevó—Zagreb.